

تمرکز بر سرمایه‌گذاری برای اشتغالزایی

ایمیدرو موفق به جذب سرمایه‌گذار بخش خصوصی به ارزش بیش از ۹۰۵ میلیارد دلار با اشتغالزایی بیش از ۲۳ هزار نفر شده که تاکنون حدود ۳۰۹ میلیارد دلار از طرح‌ها تکمیل شده اند

عکس: ایرنا

معاون وزیر صمت در گفت‌وگو با «ایران اقتصادی» خبر داد

پایان رشد منفی ارزش افزوده معادن

بیش از ۹،۵ میلیارد دلار جذب سرمایه‌گذاری توسط ایمیدرو

گفت‌وگو

مرجان اسلامی‌فر

خبرنگار

سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران، بیش از ۸ سال (در دولت روحانی) اقول را تجربه کرد و در این میان حوادث تلخ و ناگوار معدنی پرشماری هم رخ داد. دولت گذشته هیچ فعال‌سازی معادن را، اکیداً ممنوع کرده بود، نوسازی ماشین‌آلات معدنی و ورود تکنولوژی‌های روز به معادن کشور هیچ اقدام مثبتی انجام نداد و در نهایت هم شاهد این بودیم که ارزش افزوده بخش معدن (از زمستان ۱۳۹۹ تا بهار ۱۴۰۱) با رشد منفی روبه‌رو شود. اما از ابتدای دولت سیزدهم اتفاق‌های مهمی در حوزه معدن و صنایع معدنی کشور دنبال شد که مهم‌ترین آن حرکت فعال‌سازی و احیای معادن را، اکیداً ممنوع کرده بود. نوسازی ماشین‌آلات مستهلک و قدیمی و همچنین دعوت از مجموعه‌های دانش‌بنیان و استارت‌آپ، از دیگر اقداماتی است که طی دو سال اخیر عملیاتی شده است. در این خصوص با محمدرضا موثقی‌نیا، رئیس هیأت عامل سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) گفت‌وگو انجام دادیم که در ادامه می‌آید.

● مقام معظم رهبری از عملکرد صنعتی و معدنی دولت سیزدهم ابراز رضایت کردند، بدین جهت طی دو سال فعالیت دولت رئیسی چه موضوعاتی دنبال شد که اکنون در حوزه‌های مختلف به خصوص

بهره‌برداری از معادن و اکتشاف به جایگاه بهتری رسیدیم؟

طی دو سال اخیر تلاش‌های زیادی برای افزایش تولید در بخش معدن و صنایع معدنی صورت پذیرفته است. به عنوان مثال در سال ۱۴۰۰ شاهد افزایش تولید در شمش آلومینیوم، کنسانتره سنگ آهن، گندله، کنسانتره مس و کاند مس نسبت به مدت مشابه سال قبل از آن بوده‌ایم. در سال ۱۴۰۱ نیز شاهد رشد تولید در شمش آلومینیوم، آهن اسفنجی، شمش فولاد، محصولات فولادی و کاند مس ثبت شده است. در بخش اکتشاف نیز ایمیدرو دارای استراتژی‌های ویژه در راستای توسعه فعالیت‌های اکتشافی بوده و به این امر بودجه مشخصی تخصیص داده شده به گونه‌ای که عملکرد هزینه کرد اکتشاف در سال ۱۴۰۱، ۱۲۲۵ میلیارد تومان بوده است. همچنین در دو سال اخیر، بالغ بر ۲۴ پروژه توسعه‌ای و زیرساختی حوزه معدن و صنایع معدنی با رقم سرمایه‌گذاری ۷۲۹ میلیون دلار به بهره‌برداری رسیده است.

● یکی از اقدام‌هایی که در دولت رئیسی صورت گرفت، حرکت به سمت فعال‌سازی معادنی است که فعالیتی نداشتند، در این خصوص چه اقداماتی صورت گرفت و چه مواردی در دستور کار است؟

یکی از اقدامات ایمیدرو، احیای و فعال‌سازی معادن کوچک بوده که طی سال‌های اخیر به این مهم به طور ویژه پرداخته شده است. در سال ۱۴۰۰ حدود ۷۱۰۰ معدن شناسایی و اولویت بندی شد و اقدام کلینیکی روی ۴۶۰ معدن صورت گرفت و ۴۵۳ معدن نیز احیا و فعال‌سازی شد. در سال ۱۴۰۱ نیز ۲۶

بیسته پیشنهادی سرمایه‌گذاری، نهایی شد و برای ۲۹۰ معدن اقدامات احیا و توسعه صورت گرفت.

● یکی از اقدامات توسعه‌ای ایمیدرو، فعالیت در حوزه فراسرزیمینی است. در این خصوص چه کارهایی صورت گرفته است؟

بله. با توجه به بهبود تعاملات خارجی ایران در دولت سیزدهم و مذاکرات گسترده رئیس‌جمهور با کشورهای مختلف قرار شده است، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران با جدیت فعالیت در حوزه فراسرزیمینی را دنبال کند. براین اساس مطالعه و بررسی امکان سرمایه‌گذاری و تأمین مواد معدنی مورد نیاز صنایع معدنی کشور از سایر کشورها بویژه همسایگان را در دستور کار خود قرار داده تا بتواند استراتژی‌ها و راهکارهای مناسب در این حوزه را شناسایی و انتخاب کند.

● در دولت‌های گذشته از طرح‌های نوآورانه و فناورانه بخش معدن و مجموعه‌های دانش‌بنیان حمایتی نمی‌شد اما ایمیدرو در دولت سیزدهم به این موارد توجه کرده است. در این حوزه چه برنامه‌ای دارید؟

ایمیدرو به منظور حمایت از طرح‌های نوآورانه و فناورانه، طرحی تحت عنوان «زیست‌بوم نوآوری و فناوری بخش معدن» با هدف فراهم کردن شرایط مناسب برای بخش خصوصی در راستای توسعه نوآوری و فناوری بخش معدن و صنایع معدنی و ارائه خدمات و تسهیلاتی به شرکت‌های دانش‌بنیان و استارت‌آپ‌ها ایجاد کرده است.

افق ایمیدرو در سرمایه‌گذاری و جذب سرمایه‌گذاران در معادن چیست؟

بش

تداوم سرمایه‌گذاری در بخش معدن و صنایع معدنی از اهداف ایمیدرو است. مطابق پیش‌بینی‌ها و برنامه‌ریزی‌ها این سازمان و واحدهای زیرمجموعه از سال ۱۴۰۲ تا ۱۴۰۸ بالغ بر ۲۷۶۶۱ میلیون دلار پروژه به بهره‌برداری خواهد رسید. همچنین ایمیدرو موفق به جذب سرمایه‌گذار بخش خصوصی به ارزش بیش از ۹۰۵ میلیارد دلار با اشتغالزایی بیش از ۲۳ هزار نفر شده که تاکنون حدود ۳۰۹ میلیارد دلار از طرح‌ها تکمیل شده‌اند.

از مهمترین دستاوردهای آن می‌توان به شناسایی ۳۷۰ شرکت دانش‌بنیان مرتبط با زنجیره بخش معدن و صنایع معدنی و برقراری ارتباط با ۶۲ شرکت مربوطه و شناسایی چالش‌ها و مشکلات آنها اشاره کرد. همچنین برگزاری ۵ «رویداد دایان» با موضوعات فولاد، ماشین‌آلات، ایمنی، بهداشت و محیط زیست، فرآوری و هوشمندسازی با حضور شرکت‌های دانش‌بنیان، شرکت‌ها و صندوق‌های سرمایه‌پذیر، نمایندگان انجمن‌های بخش خصوصی و... از جمله دستاوردها است.

● اکتشاف پهنه‌های معدنی چه شرایطی دارد و چگونه دنبال می‌شود؟

در حال حاضر ۱۹۸ پروانه اکتشاف و ۴۹۴ ثبت محدوده انجام شده است که برخی از آنها منجر به گواهی کشف خواهند شد، طبق بند (ت) ماده ۳۵ قانون رفع موانع تولید و ارتقای نظام مالی کشور می‌بایستی از طریق فراخوان عمومی (مزایده) استخراج و فروش معادن به بخش خصوصی یا تعاونی واگذار شود.

همچنین براساس توافق سه جانبه (وزارت صمت، ایمیدرو و سازمان زمین شناسی) طرح تحول معدن و اکتشافات ذخایر معدنی شامل برداشت ژئوفیزیک

هوایرد و تهیه سه لایه زمین شناسی، زمین شناسی اقتصادی و ژئوشیمی زمین مقیاس یک پنجاه هزارم در مناطق اولویت دار اکتشافی کشور در حال اجرا است و تا سال ۱۴۰۶ در دستور کار قرار خواهد داشت. تاکنون در کشور، فقط حدود هفت درصد معادن اکتشاف شده است و در عین حال در بسیاری از حوزه‌های معدن و صنایع معدنی، به دلیل نوع نگاه در گذشته و وجود مسائل بین‌المللی و تحریم، از قافله دانش فناوری عقب مانده‌ایم. شاید دلیل اصلی این عقب ماندگی، این بوده که نتوانسته‌ایم فناوری‌ها را در حوزه معدن و صنایع معدنی به روز کنیم. در این حوزه، دانشگاه می‌تواند ورود کند. همکاری دانشگاه و صنعت از ابتدای

تداوم سرمایه‌گذاری در بخش معدن و صنایع معدنی از اهداف ایمیدرو است. مطابق پیش‌بینی‌ها و برنامه‌ریزی‌ها این سازمان و واحدهای زیرمجموعه از سال ۱۴۰۲ تا ۱۴۰۸ بالغ بر ۲۷۶۶۱ میلیون دلار پروژه به بهره‌برداری خواهد رسید

۷۸ پرونده وارد مرحله ثبت نام شده که ۶۲ پرونده به بانک معرفی شده است. این موارد شامل ۱۶۸ دستگاه به ارزش ۱۶،۴۷۱ میلیارد ریال است که به بانک معرفی شدند.

● با توجه به انفجار در معدن زغال سنگ طزره و مسبوق به سابقه بودن این حوادث چه اقداماتی برای ایمن‌سازی معادن انجام خواهد شد؟

ضمن عرض تسلیت به خانواده جانبختگان حادثه اخیر باید تأکید کنم که ایمیدرو به عنوان یک سازمان توسعه‌ای علاوه بر ایجاد ساختارهای ایمنی در معادن تحت پوشش خود وظیفه مرتبط با توانمندسازی و توسعه را در سطح سایر معادن و صنایع معدنی کشور را دارد. در سطح معادن تحت پوشش با اجرای برنامه ممیزی عملکرد بهداشت، ایمنی و محیط زیست (HSE) برنامه‌های ارتقای سطح HSE به صورت منظم و سالیانه پیگیری و اجرا می‌شود. در سطح کشور و در راستای اجرای برنامه‌های ایمیدرو و در جهت پیشگیری از بروز حوادث اینچنین و همچنین به منظور هم‌افزایی سیاست‌گذاری در ارتقای ایمنی معادن کشور، تفاهمنامه سه جانبه‌ای بین سازمان ایمیدرو با وزارت صمت و وزارت کار منعقد شده است که بر اساس این تفاهمنامه مقرر شده کارگروه سیاست‌گذاری فی مابین مدیریت‌های مختلف این سه بخش ایجاد و برنامه‌های ارتقای ایمنی معادن در این کارگروه بررسی، تدوین و اجرا شود که با فعال شدن کارگروه مربوطه اتفاقات مثبتی در این خصوص در سطح معادن کشور رخ خواهد داد.

در خصوص معادن زغالسنگ و براساس برنامه وزارت صمت، ایمیدرو به عنوان مجری طرح ساخت و تجهیز پایگاه‌های امداد و نجات معادن زغالسنگ در حال ساخت و تجهیز ۶ پایگاه در سطح مناطق زغالسنگی کشور است که طی سال جاری پایگاه امداد و نجات منطقه طیس به عنوان بزرگترین تولید کننده زغالسنگ کشور به بهره‌برداری خواهد رسید.

وزارت صمت برای بررسی معادن پرخطر برنامه ارزیابی ایمنی معادن را در دست اجرا دارد که اجرای این برنامه به سازمان ایمیدرو واگذار شده است. برنامه‌ریزی شده است با همکاری وزارت صمت و سازمان نظام مهندسی در قالب برنامه نظارتی ایمیدرو و با اعمال تغییرات مناسب مورد توافق، برنامه نظارتی و شناسایی ایمنی معادن کشور ایجاد شود تا سطح نظارت بهبود پیدا کند.

در رابطه با ارتقای ایمنی معادن به خصوص معادن زغالسنگ پیشنهادی‌های مشخصی از جمله ایجاد مرکز ایمنی معادن کشور، تبدیل پایگاه‌های امداد و نجات به مراکز ایمنی و خدمات ایمنی مناطق زغالسنگی کشور و... در مرحله پیشنهاد و آماده‌سازی است که پس از تصویب به بخش‌های ذی ربط ارسال خواهد شد. سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران امیدوار است با توجه به اهمیت ایمنی در حوزه معدن کشور و توجه دولت و رئیس‌جمهور به این مسأله با اجرای برنامه‌های عنوان شده، شاهد افزایش سطح عملکرد ایمنی در سطح معادن کشور باشیم و دیگر شاهد بروز حوادث تلخ نباشیم.

بش

ساماندهی معادن کشور در دولت سیزدهم

با استقرار دولت سیزدهم شاهد آغاز اقدامات اساسی در بخش معدن هستیم که از جمله آنها به مزایده گذاشتن پنج هزار و ۴۲۷ پروانه اکتشاف، مجوز برداشت و معدن و شفاف‌سازی، حذف امضاهای طلایی و ساماندهی نظام حقوق دولتی معادن قابل اشاره است. ارزش افزوده بخش معدن از زمستان ۱۳۹۹ تا بهار ۱۴۰۱ با رشد منفی مواجه بوده که در اثر فعالیت دولت مردمی و اهتمام به احیا و فعال‌سازی ظرفیت‌های معدنی کشور، در تابستان ۱۴۰۱ و پس از ۶ فصل، رشد ارزش افزوده بخش معدن به هفت‌دهم درصد و در پاییز ۱۴۰۱ با افزایش قابل توجه به ۲۰۶ درصد رسید. در سال ۱۳۹۹ حقوق دولتی وصول شده معادن ۶۰۶ هزار میلیارد تومان بوده که این رقم در سال ۱۴۰۰ و ۱۹۰۰ درصد به ترتیب به ۱۹۰۰ و حدود ۳۸ هزار میلیارد تومان افزایش داشته است. بنابراین، وصول حقوق دولتی معادن در سال ۱۴۰۰ حدود ۱۹۰ درصد و در سال ۱۴۰۱، افزون بر ۹۶ درصد رشد داشته است. همچنین تولید انواع ماشین‌آلات معدنی و راه‌سازی در سال ۱۴۰۱ نسبت به سال ۱۴۰۰ (در سال ۱۴۰۰ تعداد یک‌هزار و ۷۲۸ دستگاه انواع ماشین‌آلات معدنی و راه‌سازی در کشور تولید شده که در سال ۱۴۰۱ به سه‌هزار و ۵۰۰ دستگاه افزایش یافته است) رشد حدود ۱۰۱ درصدی داشته است.

اخبار**فروش پاییزه با تخفیف در سراسر ایران**

فروش فوق‌العاده پاییزه به مناسبت بازگشایی مدارس در برخی از شهرستان‌ها در حال برگزاری است. قاسم نوده فراهانی نماینده وزیر صنعت، معدن و تجارت در هیأت رئیسه اتاق اصناف ایران گفت: این فروش‌های فوق‌العاده با درصد تخفیف‌های متفاوت و متناسب با کالا، برای توزیع با قیمت پایین‌تر به مصرف‌کننده است.

وی بیان داشت: در فروش‌های فوق‌العاده پاییزه کالاهایی همچون لوازم التحریر، کیف، کفش و پوشاک عرضه می‌شود که امید است کیفیت و قیمت کالاها برای مصرف‌کنندگان مطلوب باشد.

نوده فراهانی افزود: در برخی از شهرستان‌های کشور نمایشگاه‌های عرضه مستقیم نیز برگزار شده است، اما به دلیل دسترسی بهتر شهروندان به واحدهای صنفی و ارائه کالاهایی با کیفیت بالاتر، فروش فوق‌العاده دارای ابعاد اجتماعی و اقتصادی مطلوب‌تری است.

نماینده وزیر صمت در هیأت رئیسه اتاق اصناف ایران همچنین تأکید کرد: فروشگاه‌ها لازم است نسبت به دریافت مجوزهای لازم از اتحادیه برای فروش فوق‌العاده اقدام کنند. بازرسان نیز بر واقعی بودن این فروش‌ها نظارت خواهند کرد.

نوده فراهانی همچنین از فعالیت برخی از خیران صنفی در امری نظیر مدرسه‌سازی، تأمین لوازم مدارس و تهیه کیف، لوازم التحریر و رپوش مدارس به‌طور خودجوش و مردمی در آستانه بازگشایی مدارس خبر داد.

مشارکت

دانش‌بنیان‌ها در

ابریروژه‌های پیشران

فهرست ۱۳ ابریروژه پیشران طی روزهای آینده اعلام می‌شود و شرکت‌های دانش‌بنیان می‌توانند در این ابریروژه‌ها به صورت انفرادی یا همکاری تیمی فعالیت کنند. عباس علی‌آبادی وزیر صنعت، معدن و تجارت بر حمایت کامل از شرکت‌های دانش‌بنیان تأکید کرد و گفت: هیچ‌گونه بن‌بستی در مسیر وجود ندارد و در صورت رسیدن به درهای بسته، باید راه جدیدی را پیدا کرد. وزیر صمت با تأکید بر اینکه قیمت ارز باید واقعی باشد، خاطرنشان کرد: باید راه را برای شرکت‌های دانش‌بنیان‌ها باز کنیم اما راه دانش‌بنیان بودن را؛ یعنی از شرکت‌های دانش‌بنیانی که راه جدیدی را پیدا کرده برای مسأله‌ای که هیچ‌کس نمی‌تواند آن را حل کند، راه‌حل مناسبی پیدا کنند، حمایت کرد. علی‌آبادی با بیان اینکه ارزش افزوده در دانش است، افزود: با تغییر ایجاد ارزش افزوده در مواد اولیه می‌توان آنها را با ارزش مالی بیشتری به بازارهای داخلی و بین‌المللی عرضه کرد.